

Graf ouders Rembrandt gevonden

Familie Van Rijn in kerk

Wilfred Simons
w.simons@pieterskerk.nl

Leiden ■ De familie Van Rijn had niet één, maar twee graven in de Pieterskerk in Leiden. De graven, nummers 60 en 71, grensden aan elkaar, ontdekte biograaf Onno Blom (50). Dat de moeder van schilder Rembrandt van Rijn (1606-1669) een graf had in de Pieterskerk, was wel bekend, maar de exacte plek in de kerk was onbekend. Blom ontdekt deze ontdekking in zijn nieuwe boek 'De jonge Rembrandt', dat morgen verschijnt.

Een doodsportret?

De familie Van Rijn woonde in een buurtje direct achter de Witte Poort in Leiden. De Pieterskerk was de parochiekerk voor deze buurt en dus kerkte de familie Van Rijn daar ook. Het geboortehuis van Rembrandt aan de Weddesteeg is verdwenen, en volgens Blom herinnert zo goed als niets in de buurt nog aan hem. Maar in de Pieterskerk, schrijft Blom, zal hij 'als benjamin van het gezin op de kerkbank tegen zijn moeder aan zijn gekropen, hebben geluisterd naar de galmdende stem van de predikant'.

De familie Van Rijn had twee graven in de Pieterskerk. Cornelis Claesz. van Berckel, Rembrandts stiefgrootvader, kocht het ene graf,

nummer 71, op 18 maart 1611. Op diezelfde dag kocht ook Rembrandts vader Harmen Gerritsz. van Rijn een graf, nummer 60. „Het voeteneind van 60 grensde tegen het hoofdeind van 71”, ontdekte biograaf Blom. „Het was fijn om na de dood naast elkaar te komen liggen, net zoals de families naast elkaar leefden in twee delen van hetzelfde molenhuis in de Weddesteeg.”

In de graven, die recht voor de preekstoel lagen, zijn in elk geval twee zussen van Rembrandt begraven: zijn oudere zus Machtelt, (1596-1625), die omkwam tijdens een pestepidemie, en zijn jongere

zus Lijsbeth (1609-1655). Ook liggen er zijn vader Harmen Gerritsz. (1567-1630) en zijn moeder Neeltje van Zuydtbrouck (1569-1640). Ook is bekend dat stiefopa Cornelis Claesz. op 21 januari 1627 in zijn graf ter aarde is besteld. In 1645 ruilden de kerkmeesters de twee graven voor een nieuw graf, num-

mer 101. Hier kreeg Rembrandts oudste broer Adriaen (1593-1652) een graf.

Deze graven bestaan nu niet meer. Tijdens een grote restauratie van de Pieterskerk tussen 1978 en 1982 zijn ze allemaal geruimd. De vloer is daarna voor zover mogelijk in de oude toestand hersteld. De

exacte ligging van de graven was hiervoor in kaart gebracht door de inmiddels overleden amateurhistoricus Robert Oomes, die zijn aantekeningen had nagelaten aan het regionaal archief Erfgoed Leiden. Op basis daarvan kon Blom de exacte plek van de graven terugvinden.

Van Rembrandts vader Harmen bestaat een wonderlijke tekening uit 1630, in rood en zwart krijt. „Is deze tekening”, vraagt Blom zich af, „met lange grijze baard, gegroefd ingevallen gelaat en gesloten ogen, een doodsportret?” Hij oppert de mogelijkheid dat de tekening op twee momenten is

ontstaan. Misschien dat hij hem in 'snelle krijtlijnen' heeft neergezet, 'toen hij zijn oude vader aantroef die in zijn stoel aan het haardvuur zijn knoken warmde', en dat hij die tekening na zijn dood heeft bijgewerkt met gesloten ogen. In de bijlage PLUS leest u morgen een interview met Onno Blom.

Tijdens de restauratie van 1978-1982 zijn zoveel mogelijk zerken hergebruikt. De Pieterskerk zet ze jaarlijks in maart met liefde en zorg in de was. FOTO HELCO KUIPERS